

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Posudek na závěrečnou studentskou práci

Název práce: Politické motivy v milostné poezii Nizāra Qabbānīho

Typ práce: bakalářská

Autor práce: Maxmilián Péder

Autor posudku: Mgr. Petr Felčer

	Hodnocení
Badatelská otázka/hypotéza	Velmi dobře
Způsob práce/metodologie	Dobře
Naplnění zadání	Velmi dobře
Práce s prameny a odbornou literaturou	Dobře
Stylistická úroveň a struktura práce	Dobře
Formální náležitosti (jazyková správnost, citace, odkazy, bibliografie)	Dobře

Slovní hodnocení:

Bakalant Maxmilián Péder si v předkládané práci vybral nesnadné téma, neboť o syrsském básníku Nizāru Qabbānīm (1923–1998) a jeho milostné poezii existuje poměrně obsáhlá zahraniční literatura, s níž se musel seznámit a následně si na jejím základě zvolit vlastní přístup. Je třeba ocenit, že si v průběhu práce skutečně načel básníkovu tvorbu a jejími ukázkami prokládá a ilustruje poznatky získané ze sekundární literatury i své vlastní postřehy. Na předložené práci je patrné upřímné zaujetí pro vybrané téma a jde z ní poznat, že se do práce pustil s velkou čtenářskou vášní; domnívám se však také, že bez nutných mantinelů a s nejasnou pojmovou a metodickou výbavou.

Cílem práce je podle první úvodní kapitoly rozbor politických motivů v Qabbānīho milostné poezii. V následující kapitole bakalant uvádí jako vhodný přístup „genderovou analýzu“. Nikde však ani nenastihuje nástroje a postup této analýzy. Zmiňuje pouze, že se „inspiruje“ pracemi feministické literární teoretičky Julie Kristevy a na ni navazující badatelky Pam Morris. Na jejich konkrétní zmiňovaná díla *Tales of Love* (ve skutečnosti ovšem *Histoires d'amour*, česky Příběhy lásky) a *Literatura a feminismus* nikde dále neodkazuje, ani nepracuje s jejich pojmy, inspiraci jimi tedy lze v dalších kapitolách pouze tušit. Max Péder také zmiňuje, že vycházel z díla *Protřepat, nemíchat!* (vyšlo 2022), což je sborník, jehož zmínka je bez vysvětlení, jaké konkrétní přístupy či pojmy bakalant přejímá,

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

v kontextu metodologie irelevantní. Jisté tápání v pojmech je poté znát na poněkud nepřehledné struktuře práce i v dílčích úvahách.

Nejistota ve způsobu uchopení tématu se projevuje ve strukturování práce, která se kromě úvodu a závěru skládá ze tří částí (Metodologická východiska, Politický rámec Qabbāniho tvorby a Politika a gender), přičemž názvy podkapitol jsou mírně matoucí. Bakalant od podkapitol věnovaných obecně teoretickým pojmům a básnickým prostředkům přechází ke kapitolám historickým a životopisným, a to ne zcela koherentně. Myslím si, že kapitoly by bylo třeba přestrukturovat.

Ve druhé části bakalant pátrá po zdrojích básnickovy inspirace a charakterizuje jeho tvorbu skrze pojmy jako autenticita, modernita, dvojí odcizení, koncept ztráty hlasu. Vychází přitom mj. z teoretické práce básníka mladšího vrstevníka, básníka a filozofa Adonise, který, jak uvádí, Qabbāniho myšlenkově ovlivnil. Adonisovo pojednání o arabské poetice je v tomto případě nepochybně relevantní práce a dovoluje bakalantovi zasadit Qabbāniho tvorbu do myšlenkového a literárního kontextu. Nicméně jednotlivé podkapitoly na sebe příliš dobře nenavazují a působí nedotaženě. Pojmy jsou jen velmi kuse načrtnuty a chybí mi zde jejich kritická reflexe. Nahlížet na Qabbāniho tvorbu skrze filosofii Charlese Taylora a jeho pojetí „autenticity“ lze považovat za zajímavý a originální prvek práce, rozhodně by si ale zasloužil více rozpracovat vzhledem k tomu, že jedním z hlavních závěrů této kapitoly a celé práce je charakteristika Qabbāniho jako zastávce „autentického náhledu na svět“. Z práce navíc není jasné, jak tento pojem souvisí se zmíněným Adonisovým pojetím autenticity jakožto „kapacity pro pohyb“?

Ve třetí části se Max Péder věnuje politickému pozadí básnickovy tvorby, popisuje jeho kritiku sionistického hnutí, represivního charakteru arabských režimů a především obrát v Qabbāniho tvorbě, který představuje šestidenní válka roku 1967 (na str. 18 chybně uvedena jako „šestiletá“). Připomíná, že Qabbāniho texty se snaží udržovat vzpomínku na prohranou válku v opozici vůči oficiálnímu narativu a tak tuto válku „demytizovat“.

Čtvrtá část se zaměřuje na genderová témata v autorově tvorbě. Byť trochu nelogicky začíná výkladem o „autorově mládí“, nastiňuje celkem zdařile, jaké události a okolnosti ovlivnily autorovo nazírání na ženu a ukazuje propojenost erotických a politických motivů v jeho tvorbě. Bakalant zde charakterizuje básníka jako „mluvčího žen“ na základě jeho průlomovému užití první osoby ženského rodu. Dále shrnuje typologii ženských archetypů v Qabbāniho tvorbě podle syrské spisovatelky Mohjy Kahf, podle níž lze v jeho básních sledovat postupný vývoj obrazu ženy od podřízené a patriarchální „sultánovy manželky“, přes „sultánovu dceru“ a rebelující „bezohlednou ženu“ až po vyzrálou „přítelkyni v exilu“. Následně se bakalant vrací k tématu básnickovy opozice vůči „opresivním“ a „tradicionalistickým“ strukturám a zamýšlí se nad „rolí mužů v procesu osvobození milostných vztahů“. Nakonec se ztotožňuje s názorem, který vidí Nizāra Qabbāniho jako básníka nakloněného feminismu a prostřednictvím své tvorby usilujícího o změnu „opresivních genderových vztahů“.

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Poslední kapitoly práce celkově působí dojmem, že byly „sešité“ trochu narychlo, místy se ztrácí textová koherence, takže je na první pohled těžké se zorientovat v tom, jak spolu jednotlivé podkapitoly a ilustrativní ukázky souvisí. Závěr by si zasloužil jednoznačnější syntézu politických motivů a genderových obrazů, na něž bakalant v průběhu práce poukázal.

Přestože oceňuji značné úsilí, jež bakalant do práce bezpochyby vložil, musím také upozornit na nezanedbatelné slabiny v práci s prameny a sekundární literaturou, stejně jako na některé jazykové a formální nedostatky předkládané práce, neboť jsem přesvědčen, že správné nakládání s jazykem a významy je základem každé dobré metodologie a na bakalářské úrovni by mu měl student věnovat obzvláštní pozornost.

Pozor by si bakalant měl dát především na nepřesné citování způsobující dezinterpretace: Na str. 25 kupříkladu stojí, že báseň *Qiṣṣatu Rāšil Šwārlenberg* je „nenávistné vyjádření nejen vůči státu Izrael, ale i vůči židovskému náboženství jako takovému“. O židovském náboženství však báseň nehovoří a takto báseň neinterpretuje ani citovaný sekundární zdroj. Na str. 29 se zase tvrdí, že Qabbānī v básni *Hawāmiš ‘alā daftar an-naksa* odkazuje na „verš z Koránu, který označuje Araby za vyvolený národ“. Qabbānī zde ale cituje sůru al-‘Imrān a nemluví o etnocentrické „vyvolenosti“, kterou toto spojení v češtině nutně evokuje. Na str. 56 bakalant cituje Mohju Kahf, že ženy mohou v Qabbānīm nalézt „v menší míře zkaženého přívržence feminismu“. V citovaném článku ale stojí „flawed“, čímž je zde spíše míněno „nedokonalý“, nikoli „zkažený“. Zjevné chyby v překladu se bakalant dopustil na s. 35: „Sexuální vztahy v manželství byly poté ovládány primárně mužskými impulzy, z nichž závist hrála hlavní roli.“ Anglické *jealousy* zde neznamená „závist“, nýbrž „žárlivost“. Stejná chyba se opakuje také na str. 46.

Práce obsahuje také některé historické nepřesnosti: Strana Baas se v Sýrii nedostala k moci tak, že vyhrála volby (str. 25), nýbrž státním převratem. Autor zde navíc necituje konkrétní místo, z něž tuto informaci získal, což ukazuje na přinejmenším ledabylou práci se zdroji. Také postrádám odkazy u arabských originálů, z nichž autor čerpá. Seznam bibliografie není abecedně seřazený.

Bakalant systematicky užívá nesprávné uvozovky (v češtině se užívá tato kombinace: „“). Na jazykové úrovni lze vytknout příliš časté užívání anglicismů: kapacita pro pohyb (s. 12), palestinská kauza (s. 25), oprese... A v neposlední řadě sráží celkový dojem naprosto chaotická transkripce, kde je např. pro přepis arabské hamzy zvolen velmi akademický fonetický znak ? (mnohdy nesprávně i tam, kde nemá co dělat, např.: Hawāmišu ‘alā daftari ?n-naksati), zatímco např. hlásku ʕajn přepisuje pouze zjednodušeně jako „“. Někdy je v práci nekonzistentně přejat přepis anglický nebo je použit jakýsi hybridní. Autor špatně přepisuje např. Abd ul-Muti al-Hidžāzī (místo ‘Abd al-Mu‘ṭī Ḥidžāzī), ‘abd ?an-Nāšir (místo ‘Abd an-Nāšir, na str. 27 je dokonce uvedeno Abdul Nasser), ?al-?Assad místo al-?Asad, Hadba (místo Hadbā?), al-Zir (místo az-Zīr), Balqis (místo Balqīs), Šādik al-Azma (místo Šādiq al-‘Azma)... Dále píše nepřesně alávitská elita místo alawitská (či počeštěně alavitská) a

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

tak dále. Vrcholem nedbalosti jsou pak patvary jako Fujád (místo Fužád). Jelikož se jedná o arabistickou práci, správnému přepisu by mělo být věnováno více péče.

Otázky k rozpravě:

- Jak můžeme na základě archetypu „přítelkyně v exilu“ nahlížet na postavení ženy ve veřejném životě? Lze vůbec z Qabbāniho poezie a světonázoru vyvodit nějaké závěry ohledně místa a role žen v politice?

Celkové hodnocení:

Domnívám se, že práce splňuje požadavky kladené na bakalářské práce, proto ji **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnocení **dobře**.

V Praze dne 01.09.2022

.....
podpis